

Teeltfiche saffraan

Bron: <https://www.sativus.com/nl/saffraan/de-saffraanteelt/>

Vorbereiding

Grondkeuze

De *Crocus sativus* voelt zich thuis op vele verschillende grondsoorten zolang deze maar goed doorlatend en niet te nat zijn. Belangrijk is om in "verse" grond te planten, het liefst waar nooit eerder bloembol gewassen gekweekt zijn en zeker niet uit dezelfde familie als de *crocus Sativus*, de Iridaceae. Dit om te vermijden dat uw bollen ziek zullen worden door wellicht achtergebleven ziektekiemen, schimmels, bacteriën of aaltjes.

Om een keuze te maken in welke grond u de bollen wilt gaan planten dient u ook rekening te houden met de bewerkbaarheid van de grond. Zo zal het op kleigrond en grond met veel grind en keien veel moeilijker zijn om de bollen goed in de grond te krijgen dan wanneer u ze in een makkelijk bewerkbare zandgrond plant. De werkbaarheid is ook van belang als u de bollen na een aantal jaren uit de grond wilt rooien om ze in verse grond te verplanten.

Het is aan te raden om uw land minstens 10 weken voor het planten te bemesten met wat oude dierlijke mest of goede groencompost. Ook is het van belang dat u het land tot het tijdstip van planten zoveel mogelijk onkruidvrij houdt door het regelmatig te maaien of ondiep te frezen. Vlak voor het planten kan de grond geploegd worden om de grond los en plantklaar te maken.

Bolkeuze

Wij verkopen biologisch- en gangbaar geteelde *Crocus sativus* bollen in verschillende maten.

Het Verschil tussen biologische en gangbare bollen is dat biologische bollen volledig biologisch worden geteeld, zonder het gebruik van chemische gewasbeschermingsmiddelen en kunstmest. Deze bollen zijn door Skal Biocontrole biologisch gecertificeerd zodat de saffraan die oogst officieel biologisch genoemd mag worden. Gangbare bollen worden op een duurzame manier geteeld, met een minimaal gebruik van chemische gewasbescherming en kunstmest.

Het belangrijkste verschil tussen de verschillende bolmaten is dat grotere bollen beter en meer bloei geven in het eerste jaar van aanplant. Bollen van maat 7/8 zijn het goedkoopst en zullen in het eerste jaar van aanplant niet of nauwelijks bloei geven. Bollen van deze maat zijn zeer geschikt om op een voordelige manier een meerjarige teelt op te zetten. Saffraanbollen van maat 8/9 hebben in het eerste jaar een bloeipercentage dat tussen 40 en 80 procent ligt (40 tot 80 bloemen per 100 bollen). Om er zeker van te zijn dat u in het eerste jaar al een redelijke saffraanoogst zult hebben is het aan te raden om *Crocus sativus* bollen van maat 9/10 of groter te nemen. Maat 9/10 geeft in het eerste jaar 1 á 2 bloemen per bol, bollen van maat 10/11 zo'n 2 tot 3 bloemen per bol en maat 11/+, 3 of meer bloemen per bol. Onder normale teeltomstandigheden zal het bloeipercentage van de bollen in de daaropvolgende jaren toenemen als gevolg van hun vermenigvuldiging en groei.

Het planten van saffraanbollen

De planttijd van de *Crocus sativus* ligt tussen juli en oktober.

Zomerwarmte bevordert de bloei in het najaar, dus als u in een gebied leeft met een gematigde of koele zomer is het verstandig om de bollen pas eind augustus of begin september te planten. Tot die tijd kunnen de bollen op een droge en goed geventileerde plaats bewaard worden, het liefst bij een temperatuur tussen 20 en 27 graden Celsius.

Als u de bollen in een gebied wilt planten met een klimaat waar de zomertemperaturen regelmatig boven 30 graden Celsius uitkomen, kunt u de bollen in principe al eind juli planten maar is het beter om dit pas vanaf half augustus te doen.

De bollen kunnen op verschillende manieren geplant worden. Op welke manier u ze kunt planten ligt aan het vochtdoorlatende vermogen van uw grond. Als er na een flinke regenbui op uw grond een lange tijd plassen blijven staan dan is het vochtdoorlatende vermogen minder goed dan wanneer de plassen na een uur al weg zijn. Het planten van de bollen gebeurt vrijwel altijd op 'regels'. Dit betekent dat er eerst langs een lijn een gleuf wordt gegraven van zo'n 15 centimeter diep. De lengte van de gleuf is weer afhankelijk van de hoeveelheid bollen en de grootte van het stuk grond dat u wilt beplanten. Nadat de gleuf gegraven is kunt u de bollen rechtop, met het pluimpje naar boven, in de regel planten. Als afstand tussen de bollen onderling kunt u het beste 8 tot 10 centimeter aanhouden als afstand tussen de regels zo'n 15 centimeter. Als u de eerste regel geplant heeft schuift u de lijn dus 15 centimeter op en graaft u langs deze lijn de volgende gleuf waarbij u de eerste gleuf, met de grond die uit de tweede komt, weer afdekt. Als u zo vier regels geplant heeft is het verstandig om tussen de vierde en vijfde regel een pad van zo'n 25 tot 30 centimeter te houden zodat u zo makkelijker het onkruid kunt wieden en natuurlijk de saffraan kunt oogsten. De paden brengt u elke keer tussen vier regels aan. Bij grond die minder vochtdoorlatend is kunt u de paden het beste tot op zo'n 15 tot 20 centimeter diep uitgraven zodat de bollen in een "verhoogd" plantbed komen te staan en waarbij de paden dienen om het regenwater weg te voeren. Bij grond die slecht doorlatend is, is het aan te raden om na elke twee regels een pad van 15 tot 20 centimeter diep aan te houden.

De groeicyclus van de *Crocus sativus*

1. De bol bevindt zich in rusttoestand
2. Spruit en wortel vorming
3. Bloei en aanmaak van blad
4. Bloei en ontwikkeling van het blad
5. Verdere ontwikkeling van het blad
6. Groei van het blad en aanmaak van nieuwe bollen
7. Verdere groei van het blad en de nieuwe bollen
8. Bereik van de maximale bladlengte en verdere groei van de nieuwe bollen
9. Start verwelking van het blad en verdere groei van de nieuwe bollen
10. Het blad is volledig verwelkt. De nieuwe bollen hebben hun maximale groei bereikt en keren terug in rusttoestand.

De verzorging en het onderhoud van de saffraanteelt

Water

Omdat de *Crocus sativus* bollen die u bij ons koopt zich in hun rustperiode bevinden welke ongeveer van eind juni tot eind september duurt, hebben de bollen gedurende de zomer geen water nodig.

Zodra de bollen wortels en spruiten gaan vormen kunt u beginnen met water geven als er geen regen valt en de grond droog is. Tijdens de bloei zou u na het oogsten van de saffraan kunnen irrigeren mocht dit nodig zijn.

In het voorjaar is water cruciaal voor de *Crocus sativus* om dat dan de nieuwe bollen, die boven op de “moeder” bol gevormd zijn, groot genoeg moeten groeien om in het najaar weer bloemen te kunnen geven. Tijdens perioden van droogte van maart tot en met juni is een watergift van zo'n 30 mm per week zeer aan te bevelen. Het liefst verdeelt u deze watergift in twee maal 15 mm per week.

Vorst

Ondanks het feit dat het blad van de *Crocus sativus* groen is in de winter, kan ze wintertemperaturen tot zo'n -15 graden Celsius verdragen. Wel is het verstandig om het gewas met een vliesdoek of met wat stro af te dekken als een vorstperiode met zulke lage temperaturen lang aanhoudt of als er een sterk drogende wind staat omdat dit het gewas zodanig kan uitdrogen dat het afsterft. Als het gewas tijdens een vorstperiode afgedekt wordt met een laag sneeuw is dat helemaal niet erg, sneeuw is namelijk het beste afdek materiaal wat je kunt wensen tijdens een strenge winter, het zorgt ervoor dat de bollen in de grond niet bevroren en het houdt het gewas vochtig genoeg zodat het niet kapot vriest.

Onkruid

Zorg dat uw saffraan plantage gedurende het hele jaar zoveel mogelijk onkruidvrij blijft. Onkruid kan het krokusgewas overwoekeren wat tot gevolg heeft dat de *Crocus sativus* bollen minder groeien dan normaal wat minder bloei tot gevolg kan hebben.

In de periode dat de *Crocus sativus* met haar groene blad boven de grond staat, kunt u de onkruiden het beste met de hand wegtrekken. Het is vooral noodzakelijk er voor te zorgen dat de zogenaamde 'wortelonkruiden' geen kans krijgen om zich in het plantbed te vermeerderen. Wortelonkruiden zijn lastig te bestrijden omdat ze een moeilijk te verwijderen wortelstelsel hebben die naarmate de plant groter wordt zich steeds verder uitbreidt in de grond. Veel voorkomende wortelonkruiden zijn bijvoorbeeld: kweekgras (*Elymus repens*), gele veldkers (*Rorippa sylvestris*) en zevenblad (*Aegopodium podagraria*).

In de zomerperiode, als de bollen in 'rust' zijn en geen blad hebben, kunt de grond door middel van schoffelen onkruid vrij houden. Een andere techniek die ook gebruikt wordt is het onkruid 'afbranden' met een gasbrander.

Voeding

Mocht u het idee hebben dat het gewas wat voeding nodig heeft tijdens de groei, kunt u het beste in het vroege voorjaar wat bij bemesten met bijvoorbeeld wat gedroogde koemestkorrels of samengestelde N-P-K meststof. Verspreid de bemesting over 2 of 3 kleinere giften verdeeld over een aantal weken en doe dit het liefst voor regenval of beregening. De hoeveelheid benodigde bemesting hangt erg af van de hoeveelheid opneembare meststoffen die zich al in de grond bevinden. Let er op dat als de bodemtemperatuur stijgt, er meer meststoffen die al in de grond aanwezig zijn vrijkomen voor het gewas. Het is daarom zaak om niet te veel bij te bemesten, vooral als de grondtemperatuur nog vrij laag is.

Schade veroorzaakt door wilde dieren tijdens het kweken van saffraan

Tijdens de teelt van saffraan kan het zijn dat u de bollen en het gewas dient te beschermen tegen wildvraat.

Voor dieren zoals reeën en hazen is het groene blad van de *Crocus sativus* vooral in de wintermaanden een zeer welkome lekkernij. Als deze dieren zich in de buurt van uw plantage bevinden zullen ze, als ze de kans krijgen, het blad tot op de bodem afgrazen. Om dit te voorkomen zou u de plantage kunnen omhekken met afrasteringnet.

Knaagdieren zoals woelratten en muizen zijn daarentegen dol op de bollen die zich onder de grond bevinden. Deze dieren zijn in staat om veel schade aan uw plantage toe te brengen zonder dat u dit direct door hebt. Zodra u merkt dat er planten zomaar bruin worden en wegvallen, is het meestal te laat en hebben ze al een groot gedeelte van uw bollen opgegeten.

Om dit tegen te gaan geven wij u hieronder een aantal maatregelen die u kunt treffen welke deze dieren redelijk op afstand houden maar zeker geen 100% garantie bieden.

Afscherming

U kunt uw saffraanveldje na het planten afdekken met wat fijnmazig kippengaas zodat schadelijke knaagdieren geen kans krijgen om in de grond te komen om uw bollen op te eten. Ook al zijn de mazen van het gaas vaak wat groter dan een muizenhol, de dieren vinden het niet prettig en zullen zich toch tweemaal bedenken voordat ze beginnen te graven.

Stank

U zou uw plantage kunnen omplanten met een “stinkend” gewas zoals bijvoorbeeld knoflook. Woelratten en muizen hebben een hekel aan sterk geurende gewassen. Ook een siergewas als *Fritillaria Imperialis* (Keizerskroon) heeft met haar sterke geur een afwerende werking tegen deze dieren.

Vibraties

Trillingen in de grond vinden woelratten en muizen niet fijn. U zou dit kunnen bewerkstelligen door dunne metalen pennen verdeeld over het veld in de grond plaatsen waar u een petfles op zijn kop overheen plaats of een soort windmolentje op monteert. Zodra er wind waait zal dit vibraties overbrengen in de grond en de knaagdieren verjagen.

Ultrasoon geluid

Ongedierte kan ook met ultrasoon geluid verjaagd worden. Zo zijn er in de vakhandel apparaatjes verkrijgbaar die op elektriciteit of batterijen werken en geluiden produceren die niet hoorbaar zijn voor mensen maar wel voor woelratten en muizen. De zeer hoge frequentie en de sterke intensiteit zorgen ervoor dat knaagdieren zich niet meer prettig voelen en zullen vertrekken.

Vangen

Woelratten en muizen kunnen natuurlijk ook gevangen worden door middel van het gebruik van muizenvallen of -klemmen. In de vakhandel kunt u een groot scala aan producten vinden om deze knaagdieren te vangen. Het bestrijden van ongedierte met gif raden wij ten strengste af. De reden hiervoor is dat u veelal niet alleen muizen of ratten vergiftigd maar ook zeer nuttige roofdieren zoals valken, buizerds en uilen die deze knaagdieren vangen en opeten.

Het rooien en verplanten van de saffraanbollen

In de commerciële saffraanteelt laat men de *Crocus sativus* bollen minstens 5 jaar achter elkaar in de grond zitten waarna ze gerooid worden en in verse grond worden verplant. Dit wordt gedaan omdat de bloei en dus de saffraan opbrengst na een aantal jaren minder wordt omdat de bollen te kort ruimte in de grond krijgen om nog goed te kunnen groeien. Normaal gesproken is de saffraan opbrengst in het derde jaar na aanplant op zijn top, waarna het een aantal jaren stabiel blijft en daarna minder wordt.

Zomerwarmte bevordert de bloei in het najaar en doordat het klimaat in de landen waar de commerciële saffraanteelt geconcentreerd is ervoor zorgt dat de bollen in de zomerperiode voldoende warmte in de grond krijgen, kunnen de bollen meerdere jaren achtereen in de grond blijven.

In landen met een gematigde of koele zomer is het sterk aan te raden om de bollen niet langer dan twee jaar achter elkaar in de volle grond te laten staan.

Als u besluit de bollen na enige tijd uit de grond te halen om ze te verplanten, kunt u dit het beste doen zodra de bladeren in juni volledig bruin en verdord zijn. De bollen bevinden zich dan in hun rustfase, die ongeveer 3 maanden duurt.

Wanneer u de bollen uit de grond heeft gerooid, dienen ze gedroogd en geschoond te worden, waarna u ze op maat kunt sorteren.

U kunt de bollen het beste op een droge, beschutte en goed geventileerde plaats bewaren tot u ze weer in de volle grond plant. Bewaar de bollen bij een temperatuur tussen de 20 en 27 graden Celsius om de bollen voldoende zomerwarmte te geven.

Let op dat u bij het verplanten de bollen niet terugplant op hetzelfde land waar al saffraan is geteeld. Om een onduidelijke en mysterieuze reden zullen *Crocus sativus*-bollen die op hetzelfde perceel zijn teruggeplant, zich slecht ontwikkelen en last krijgen van ziektes. Het gekke is dat als je de bollen in verse grond hebt geplant en ze meerdere jaren achter elkaar in dezelfde grond laat staan, dit niet het geval zal zijn.

De saffraanoogst

Tussen midden en eind oktober zullen de grootste *Crocus sativus* bollen beginnen te bloeien. Afhankelijk van de weersomstandigheden duurt de periode waarin er telkens nieuwe bloemen uit de grond tevoorschijn komen ongeveer drie weken.

In deze periode kan de saffraanoogst beginnen, waarbij de hele bloem meestal wordt geplukt als deze net is geopend. Er wordt vaak beweerd dat de bloemen het beste 's morgens vroeg geplukt kunnen worden voordat de bloemen opengaan, maar dat vinden wij een beetje onzin. Naast dat het lastig is om ongeopende bloemen goed en onbeschadigd te plukken, zullen de stampers in de bloem iets langer zijn als de bloem open is, zodat deze later makkelijker te verwijderen zijn.

Het strippen van de saffraanbloemen

Nadat de geopende bloemen zijn geplukt, worden ze vaak op een tafel uitgespreid, waarna de stampers handmatig uit de bloem kunnen worden verwijderd. Elke bloem heeft drie stempels die vooralsnog met hun witte uiteinden aan elkaar vast zitten. Omdat de beste saffraan alleen uit het rode deel van de stampers bestaat, ook wel de stigma's of stempels genoemd, kunt u het deel waar de stamper verandert van rood naar lichtgeel en wit het beste weggoien. Zo houdt je uiteindelijk alleen de mooie rode delen over die je vervolgens op een schaalje verzamelt.

Het drogen van de verse saffraan stampers

Als er voldoende stempels zijn verzameld, kunnen we beginnen met het drogen. Zorg ervoor dat de stempels die geogst zijn op dezelfde dag gedroogd worden om kwaliteitsverlies te voorkomen. Saffraanbloemen die nog niet gestript zijn kunnen enkele dagen koel bewaard worden, al heeft dit niet de voorkeur.

Saffraanstampels drogen kan op verschillende manieren.

De meest traditionele manier is om de stigma's boven hete kolen of een houtvuur te roosteren. Dit kunt u doen door ze op een zeer fijnmazig rooster uit te spreiden en boven de warmtebron te roosteren tot de saffraandraadjes voldoende droog zijn.

Gelukkig zijn er tegenwoordig modernere manieren om kruiden te drogen die makkelijker te controleren zijn. Je kunt de verse draadjes bijvoorbeeld op een met bakpapier bekleed ovenrooster uitspreiden en midden in een (hetelucht)oven laten drogen. Bij een temperatuur van ongeveer 50 graden Celsius duurt het drogen tussen de 10 en 20 minuten, afhankelijk van het type oven en de hoeveelheid die je tegelijkertijd droogt. De saffraan is droog als hij licht krokant aanvoelt en niet meer aan elkaar plakt. De draadjes hebben dan een levendige donkerrode kleur met donkeroranje gerande uiteinden.

Er zijn ook speciale kruidendrogers op de markt die zeer geschikt zijn voor het drogen van saffraandraaden.

Het conserveren en bewaren van saffraan

Nadat de saffraandraadjes gedroogd zijn, dienen ze luchtdicht verpakt te worden, bijvoorbeeld in een glazenpotje of een goed afsluitbaar blik. Bewaar de saffraan op een koele, droge en donkere plaats waarna deze na ongeveer een maand klaar is voor gebruik. Saffraan is anderhalf tot twee jaar houdbaar zonder kwaliteitsverlies.